

**ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในตน พฤติกรรมการดูแล
ของอาจารย์พยาบาล กับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล**

นางปรัชญานันท์ เทียงจรรยา

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-205-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL AUTONOMY, INTERNAL LOCUS
OF CONTROL, CARING BEHAVIOR OF NURSING INSTRUCTORS
AND PROFESSIONAL AUTONOMY OF NURSING STUDENTS**

Pratyanan Tiengchanya

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science**

Nursing Education Program

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-205-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในตน
พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาล กับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ
ของนักศึกษาพยาบาล

โดย นางปรัชญานันท์ เทียงจรรยา
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

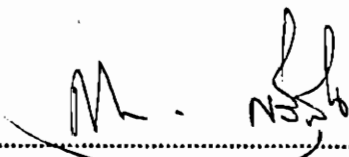
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุขโข)

ปรัชญานิพนธ์ ที่เชิงจรธา: ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในคน พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาล กับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL AUTONOMY, INTERNAL LOCUS OF CONTROL, CARING BEHAVIORS OF NURSING INSTRUCTORS AND PROFESSIONAL AUTONOMY OF NURSING STUDENTS)

อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 178 หน้า ISBN 974-636-205-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในคน พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาล กับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตปีที่ 4 จากสถาบันการศึกษาพยาบาล 12 แห่ง จำนวน 483 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในคน พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาล และความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและพัฒนาจากแบบวัดเดิม แบบวัดทุกชุดผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงแล้ว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับสูง
2. ค่าเฉลี่ยของความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่อยู่ต่างสังกัดสถาบันไม่แตกต่างกัน
3. ความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในคน พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล
4. กลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายในคน พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาลด้านการมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพ ด้านการมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และด้านการมีสัมพันธภาพที่ไว้วางใจ ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 18.01 ($R^2 = .1801$)

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร น.ส.ณงนันทน์ หัวหน้างาน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 886107 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: PERSONAL AUTONOMY / INTERNAL LOCUS OF CONTROL /

PROFESSIONAL AUTONOMY

PRATYANAN TIENGCHANYA: RELATIONSHIPS BETWEEN

PERSONAL AUTONOMY, INTERNAL LOCUS OF CONTROL, CARING

BEHAVIORS OF NURSING INSTRUCTORS AND PROFESSIONAL

AUTONOMY OF NURSING STUDENTS. THESIS ADVISOR :

ASSO.PROF.JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 178 pp. ISBN 974-636-205-4

The purposes of this research were to study and investigate the relationships between personal autonomy, internal locus of control, caring behavior of nursing instructors and professional autonomy of the nursing students. The research subjects consisted of 483 senior nursing students, selected by multi stage sampling technique. Four scales were developed by the investigator to measure personal autonomy, internal locus of control, caring behavior of nursing instructor and professional autonomy. The scales were tested for content validity and reliability. Statistical methods used to analyse data included mean, standard deviation, F-test, Pearson product moment and stepwise multiple regression analysis.

Major findings were the followings :

1. The mean score of professional autonomy of nursing students was in the high level.
2. There was no different between the mean scores of professional autonomy of nursing students from institutions under various jurisdictions.
3. Personal autonomy, internal locus of control and caring behavior of nursing instructors were positively and significantly related to professional autonomy of nursing students, at the .05 level.
4. Variables that could significantly predict professional autonomy of the nursing students were internal locus of control and caring behavior of nursing instructors. The total variance explained is 18.01 percent. ($R^2 = .1801$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิสิต..... ปัทมาพรรัตน์ ๒๕๓๙

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ชุมนิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ดูแล เอาใจใส่ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาศักดิ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 11 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอบพระคุณสถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่ง ตลอดจนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา น้าฝน อาจารย์ทัศนีย์ นะแสง อาจารย์วัลลภา คชภักดี และอาจารย์ปราโมทย์ ทองสุข ตลอดจนคณาจารย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาของการศึกษา

ขอขอบคุณสำหรับทุนวิจัยบางส่วนจาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ ที่ ๆ น้อง ๆ เพื่อนนิสิตและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ ดูแล ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ความสำเร็จในวันนี้ เกิดจากน้ำใจอันงดงามของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครุณีย์ และเด็กหญิง คลปภัทร์ เทียงจรรยา ที่ได้มอบให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ปรัชญานันท์ เทียงจรรยา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การจัดการศึกษาทางพยาบาลศาสตร์.....	13
ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ.....	20
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ.....	58
ความเป็นอิสระแห่งตน.....	58
ความเชื่ออำนาจภายในตน.....	65
พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาล.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	81
กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย.....	86

บทที่

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
	ประชากร.....	89
	กลุ่มตัวอย่าง.....	89
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	95
	การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	104
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	106
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	137
	สรุปผลการวิจัย.....	139
	อภิปรายผลการวิจัย.....	141
	ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	151
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	151
	รายการอ้างอิง.....	152
	ภาคผนวก.....	160
	ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	161
	ภาคผนวก ข. ค่าความสัมพัทธ์รายชื่อของเครื่องมือ.....	162
	ภาคผนวก ค. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	165
	ภาคผนวก ง. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	172
	ประวัติผู้วิจัย.....	178

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงการดูแลระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาพยาบาล.....	75
2 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัด.....	91
3 ค่าความเที่ยงของแบบวัดความเป็นอิสระแห่งตน แบบวัดความเชื่ออำนาจ ภายในตน แบบวัดพฤติกรรมดูแลของอาจารย์พยาบาล และแบบวัด ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ.....	105
4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามเพศ คะแนนเฉลี่ยสะสม และสังกัดสถาบันการศึกษา.....	110
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเป็นอิสระแห่งตนของ นักศึกษาพยาบาล จำแนกเป็นรายข้อ.....	111
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเชื่ออำนาจภายในตนของ นักศึกษาพยาบาล จำแนกเป็นรายข้อ.....	114
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมดูแลของ อาจารย์พยาบาล จำแนกเป็นรายด้าน.....	116
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมดูแลของ อาจารย์พยาบาล ด้านการมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	117
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมดูแลของ อาจารย์พยาบาล ด้านการมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	118
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมดูแลของ อาจารย์พยาบาล ด้านการมีสัมพันธภาพที่ไว้วางใจ จำแนกเป็นรายข้อ.....	119
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมดูแลของ อาจารย์พยาบาล ด้านการยอมรับในสถานภาพของนักศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	120
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมดูแลของ อาจารย์พยาบาล ด้านการให้ความเป็นอิสระ จำแนกเป็นรายข้อ.....	121
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมดูแลของ อาจารย์พยาบาล ด้านการให้การสนับสนุน จำแนกเป็นรายข้อ.....	122

ตารางที่

14	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ	123
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนนต่ำสุด-สูงสุด และความ แตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของ นักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษา.....	124
16	จำนวนร้อยละของนักศึกษาพยาบาลที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่แสดง ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพอย่างแน่นอน จำแนกรายชื่อ.....	125
17	จำนวนร้อยละของนักศึกษาพยาบาลที่จะ ไม่ปฏิบัติกิจกรรมที่แสดง ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพอย่างแน่นอน จำแนกรายชื่อ.....	128
18	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจ ภายในตน พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาลเป็นรายด้าน กับ ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล	132
19	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และสัมประสิทธิ์การ พยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b แต่ละตัวที่ใช้พยากรณ์ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ.....	133
20	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และสัมประสิทธิ์การ พยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของ b แต่ละตัวที่ใช้พยากรณ์ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ และสมการถดถอยพหุคูณ ที่ใช้พยากรณ์ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล.....	135

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงรูปแบบของแนวทางสู่ความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ.....	46
2	แสดงรูปแบบที่มาของความเชื่ออำนาจภายในคน.....	68
3	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	88

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย